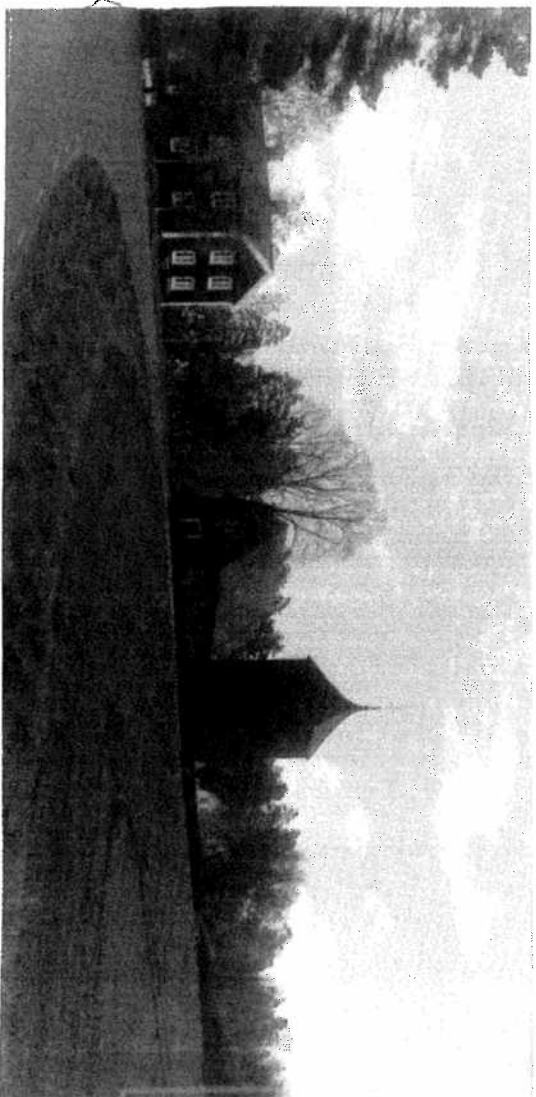

*1. Hestra bebyggelse-
utveckling*

Juni 1997

Bebyggelseutveckling

Allmänt

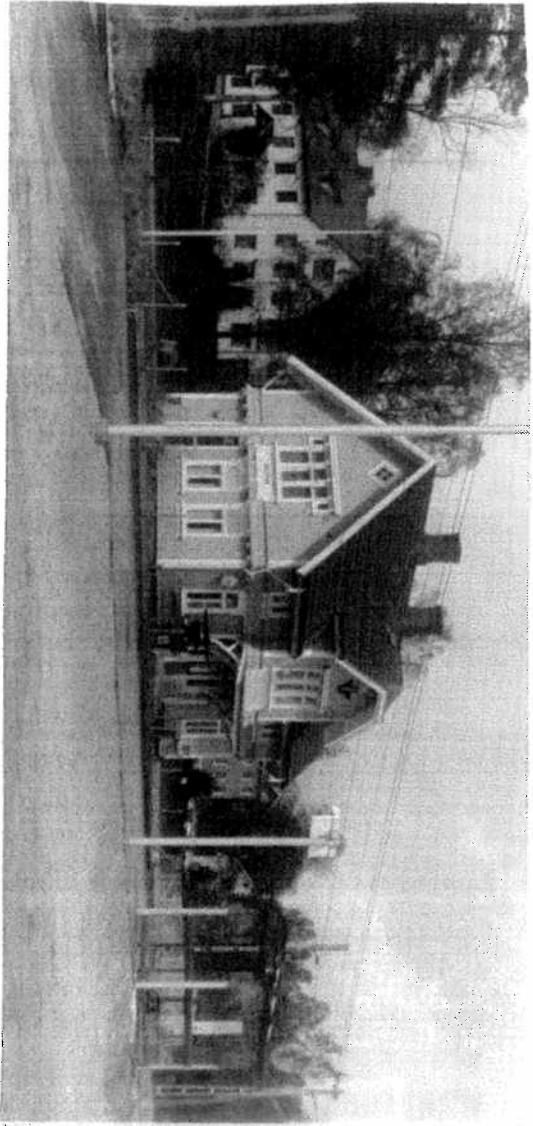
Namnet Hestra härstammar från järnåldern eller tidig medeltid. Det kommer troligtvis av ordet "hester" som betyder skog eller möjligen bokskog. Namnet på kyrkbyn förekommer första gången 1383 och dyker därpå upp i litteraturen 1527.

Kyrkbyn, som ligger söder om dagens samhälle, var tidigare socknens centrum. Här finns träkyrkan från 1753 och skolhus från 1867. Kyrkan är nämnd redan 1540 och har

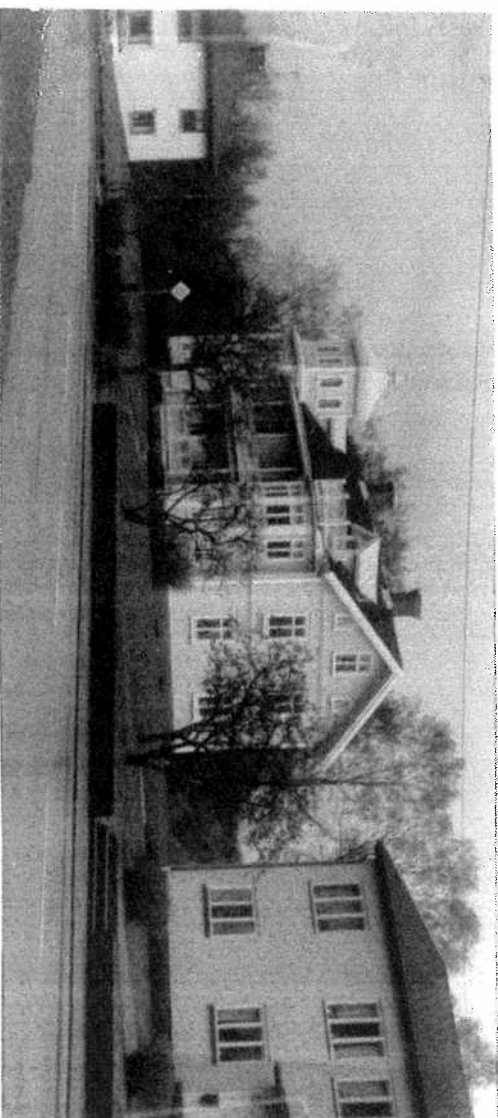
sedan dess renoverats, eldhärljats och dömts ut. 1753 stod den nuvarande kyrkobyggnaden klar. Både kyrka och skolhus innehåller detaljer av stort värde. Detaljerna finns både i exteriörer och interiörer. Stora mängder inventarier håller också god kvalitet.

Bebyggelsen i socknen kännetecknas av byar och gårdar högt upp på sluttningarna i den kuperade terrängen. Bra exempel i

omgivningen är Äspås, Löväsen, Bjärsved och Stora Hestra.

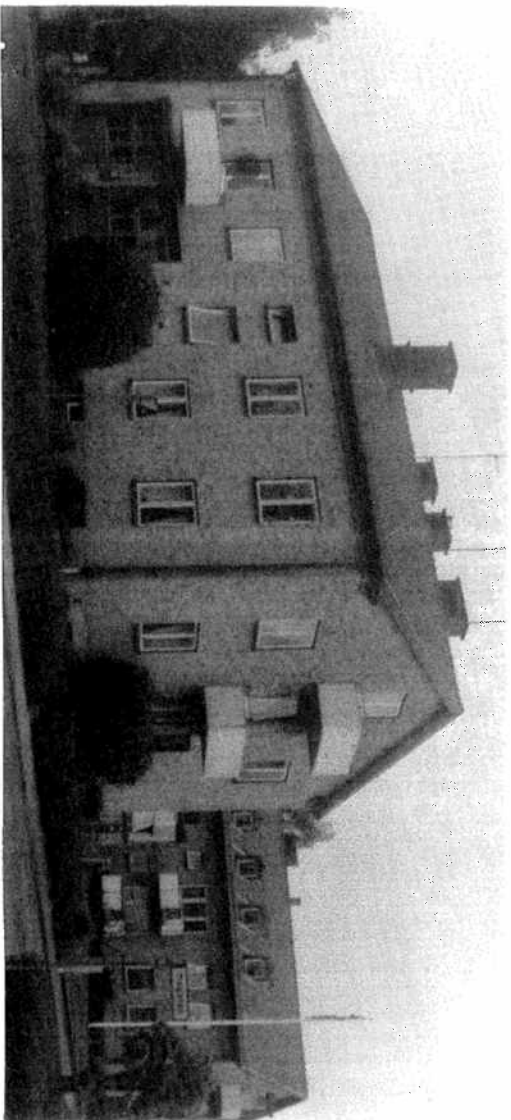
Redan när de första skisserna på det nya järnvägssamhället utformades visade det sig att marken kring stationen var mycket eftertraktad. Det tog inte lång tid efter det att invigningen var genomförd innan de första husen stod klara utmed Møgatan.

Av dessa sekelskiftesvillor finns idag bara huset på Mogatan 19, Sjövik, kvar.

Under de följande decennierna byggdes det på båda sidor om järnvägen. Bebyggelsen planlades efter den idealplan som Sj:s chefsarkitekt Edelswärd utarbetat på 1850-talet. På den västra sidan om järnvägen byggdes flera pensionat som fortfarande finns kvar men som idag innehåller annan verksamhet.

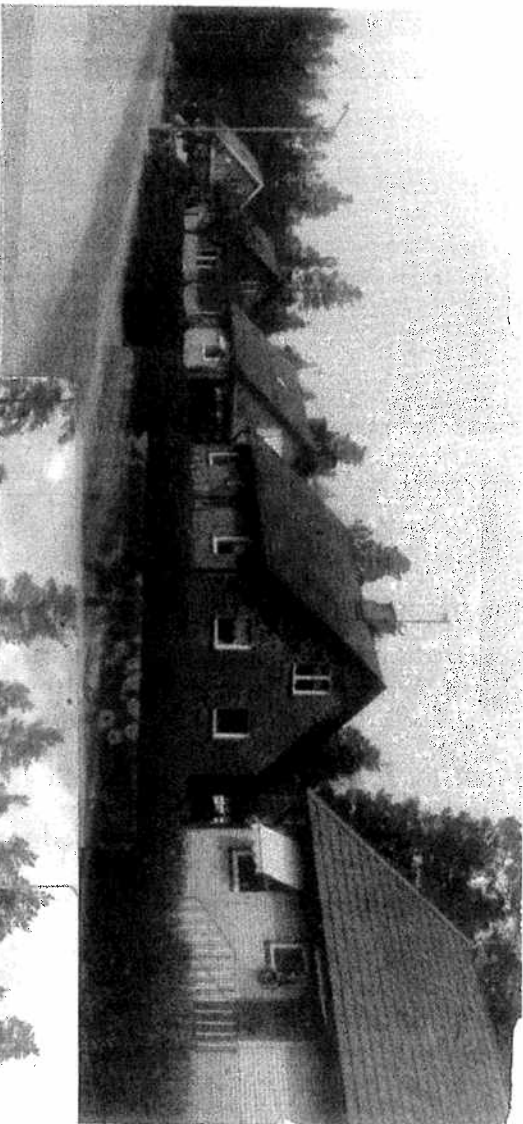
Bostadsbyggandet tog fart under 1950-talet. Industrierna växte och människor flyttade in från landsbygden. För att klara efterfrågan på mark köpte kommunen, Norra Hestra och senare Södra Mo, in mark av bl a Sj och Hylte Bruks AB.

Karaktären under olika tidsperioder

1950- och 60-talet

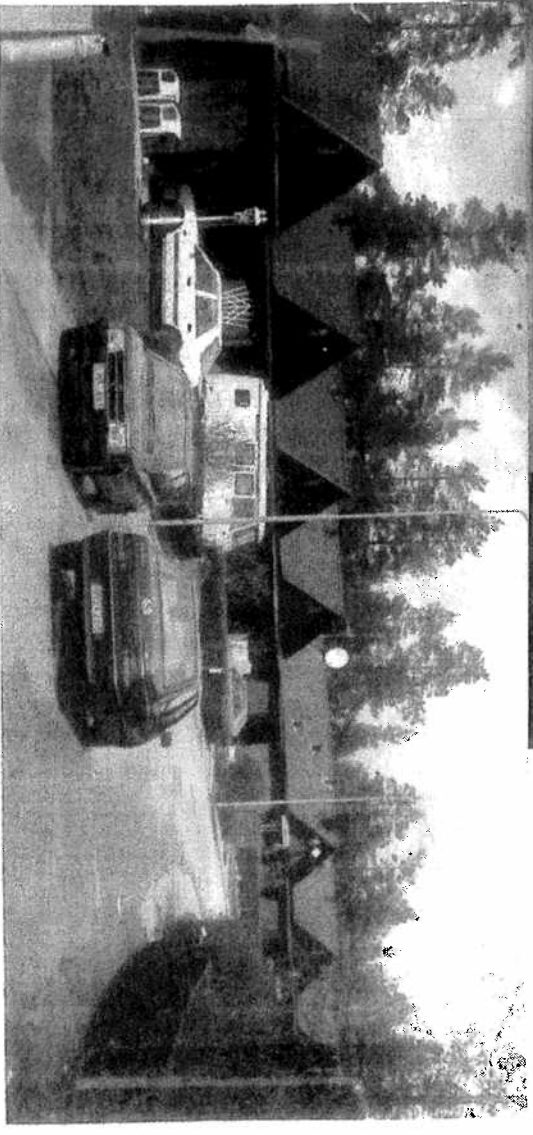
Efter kommunsammanläggningen, 1952, behövde kommunen brandstation och kommunkontor. Dessa byggdes i hörnet av Mogatån och Brogatan med början 1952. På fastigheten uppfördes också ett fleramånjshus med nio lägenheter.

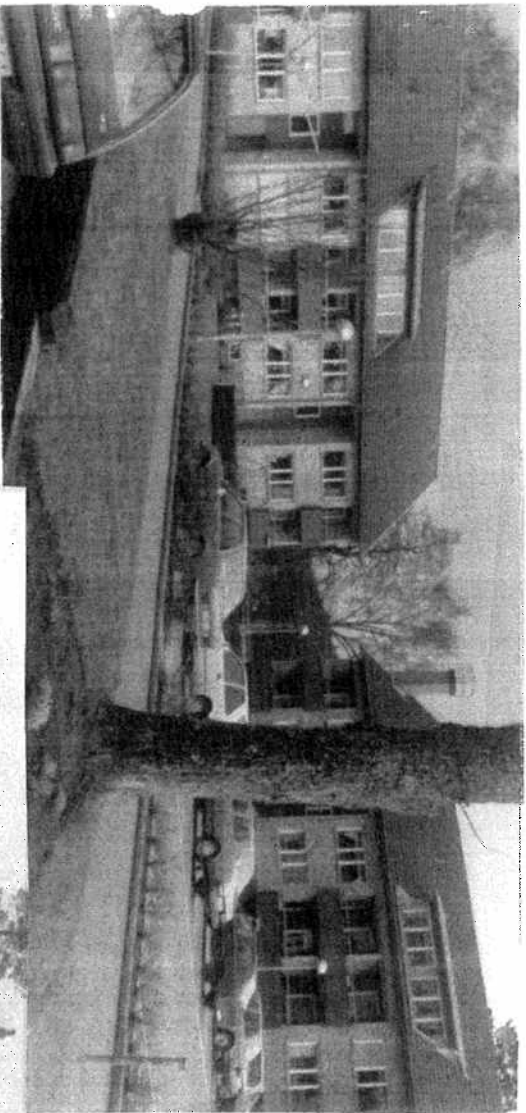

I början av 1960-talet antog kommunen ett bostadsutbyggnadsprogram som omfattade fem etapper. Den första var Baldersgatan, norr om Skolgatan, som idag innehåller grupphus utplacerade längs en ringväg.

Sammanlagt innehåller programmet idag ungefär 50 bostäder som är utspridda i samhället. Den sista gruppen byggdes utmed Granliden 1974.

Den kommunala bostadsstiftelsen bidades 1961 och uppförde flertalshus i samhället ända fram till kommun-sammanslagningen då den förvaltrade ett 70-tal lägenheter.

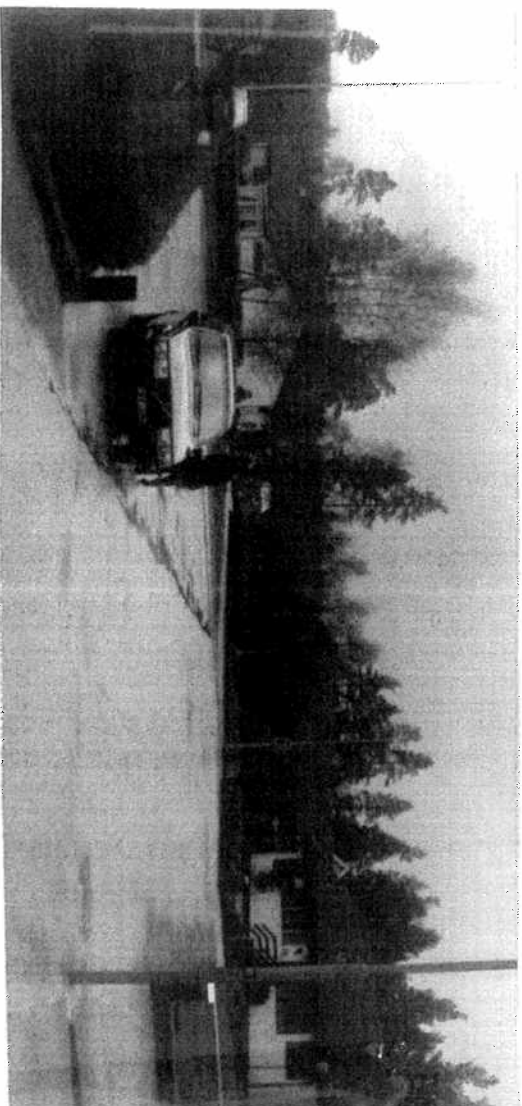
1970-talet

Under början av 1970-talet expanderade Hestra kraftigt. Regeringens miljöprogram hade genomslag även i Hestra. Det byggdes framförallt villor i landets mindre orter men även flerfamiljsbostadshus byggdes. Skillnaden mellan storstaden och det lilla samhället syns tydligt i omsorgen om husens detaljer.

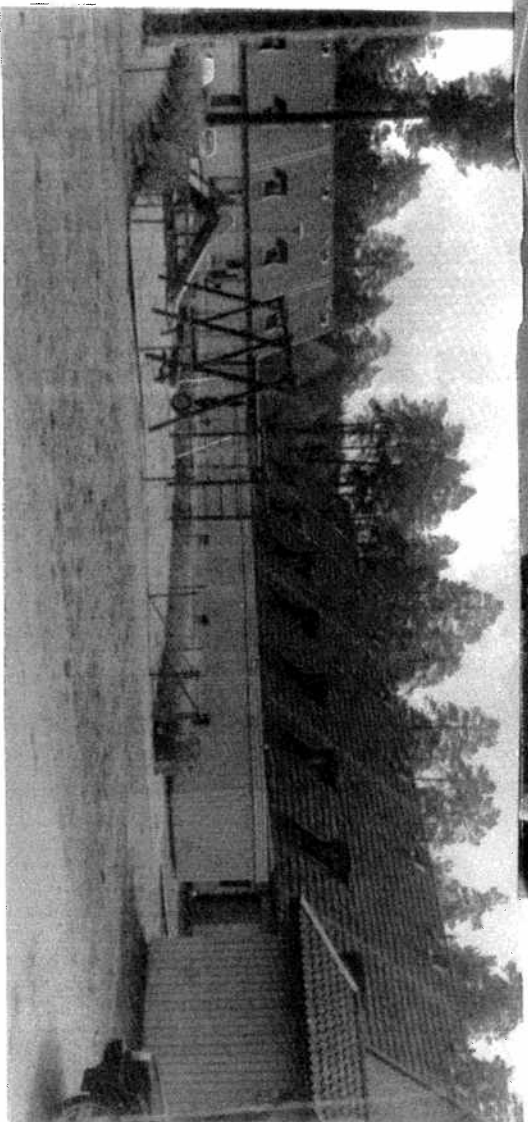
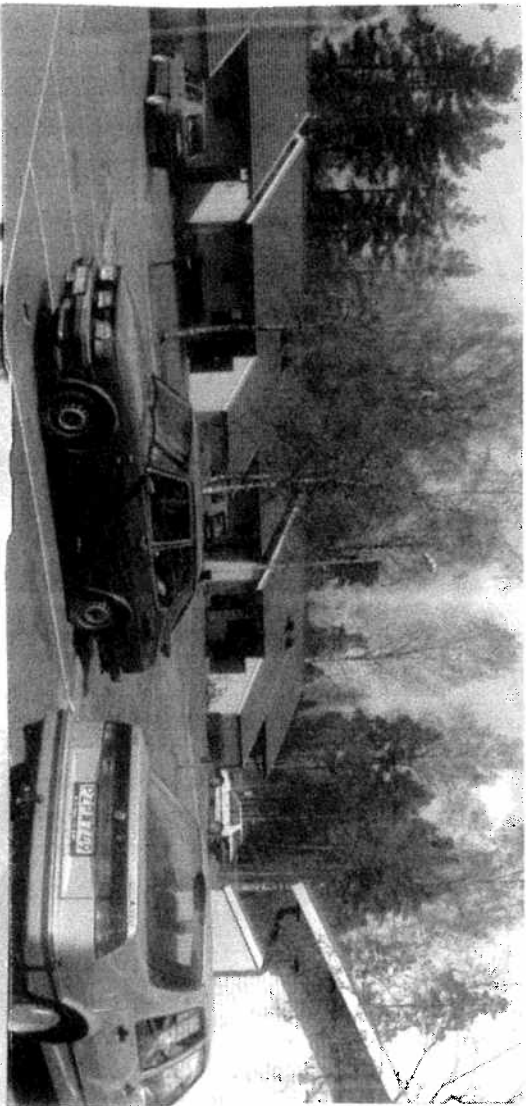
Hestras "miljöprogrammsbygge" ligger vid Agnvägen. Husen bildar gård som öppnar sig mot söder. Husen är ett bra exempel på hur bra det kan gå om man förvaltar områdena väl.

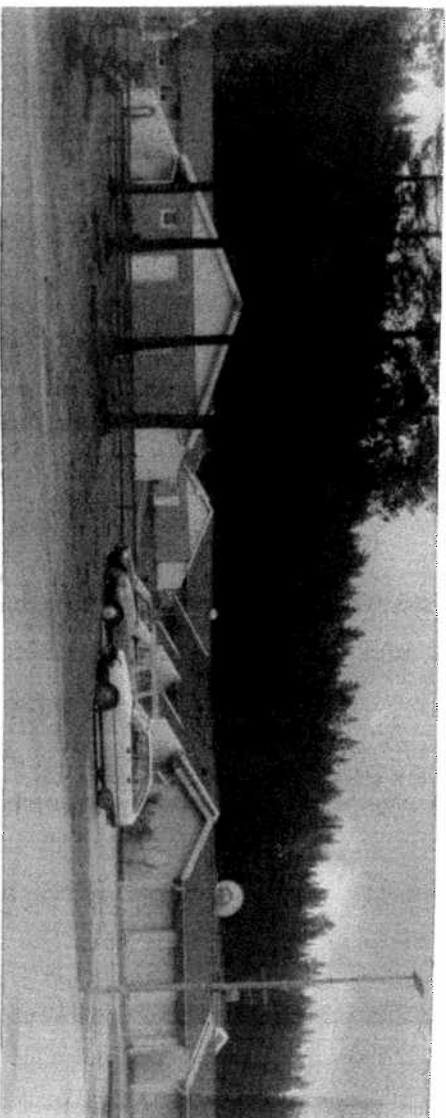

I backen upp mot kyrkbyn hade det byggts villor under ett antal år. 1974 beslutades det att ytterligare villor skulle få byggas utmed den gamla vägen till kyrkbyn. Samtidigt gjordes "kyrkvägen" om till gång och cykelväg.

Under andra hälften av 70-talet fortsatte Hestra att växa. 1976 beslutade Gislaveds kommun om en utbyggnad i tre etapper av Jutabäcksområdet. Varje etapp skulle innehålla 20-35 friliggande villor. Genom en omarbeting av de ursprungliga planerna innehåller den första etappen, från 1980, 20st hyresbostäder och 40 friliggande småhus.

1980-talet

Under mitten av 80-talet var radhusen åter på modet i planeringen. När den tredje etappen av Jurabäcken planerades var det naturligt att se till den tidens ideal.

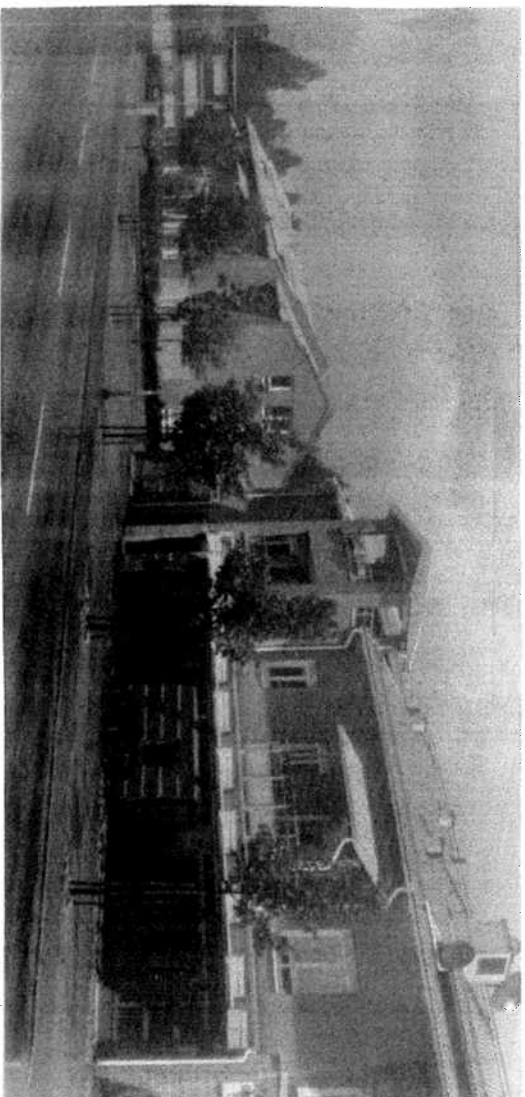
typiskt är de stora taken. Med hjälp av de tillhörande förrådsbyggnaderna har taken blivit mycket dominerande i Jurabäckens tredje etapp.

Parkeringsgårdarna är områdets entréer och radhusen, som bildar gårdar, vänder sina entréer från gatan och in mot gården. Tids-

1990-talet

Slutet av 1980-talet och början av 1990-talet var tiden då punkthuset fick sin renässans. Fyrtotalstakningen, om än i moderniserad version, är inplacerad i Åparken.

Den gamla industrifastigheten i centrala Hestra är indelad i två etapper. Delen mot Mogatan är byggd och innehåller idag flera familjshus med tegelfasad i rött. Mellan husen, ut mot Mogatan, anlades ett torg. I borttemplan på det ena huset finns bibliotek och en tom café-lokal. Fastighetens andra etapp är inte genomförd.

Efter 1990 finns inga nya detaljplaner för bostadsändamål framtagna.

Vad är typiskt Hestra?

Inre är det gulliga sekelskiftesvillor med snickarglädje som stationssamhällena innehöll från början, eller?

Bebyggelsen består av en brokig skara av stilar och uttryck. Det ger en spännande mångfald som är eftersträvänsvärd. Det typiska "Hestrahuset" finns inte men ganska vanligt är enfamiljsvillan i 1½ plan uppfört

i gult eller rött tegel med 45 graders takvinkel och rött taktegel. Huset är byggt under slutet av 1950- eller början av 1960-talet. Baldersgatan ovan är ett bra exempel.

Frågor

Enligt vilken princip ska bebyggelsen få expandera? Nytt område, successiv utbyggnad, sanering, förtätning, funktionsomvandling, bygga på annan ort.

Hur ska det byggas? Ska kommunen lämna information, råd, rekommendationer, eller ska kommunen göra områdesbestämnelser för att underlätta måluppfyllnad av FÖP

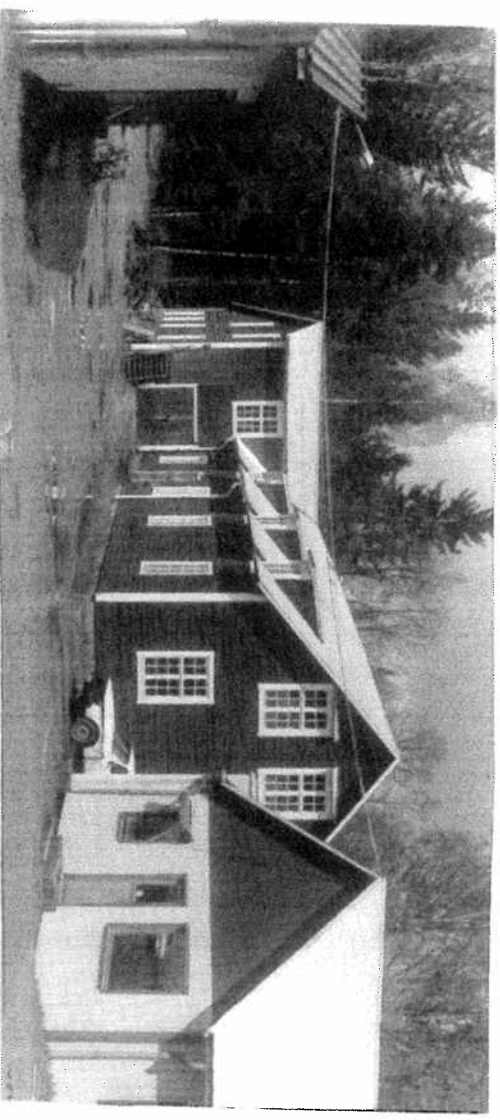
Industribyggnadernas karaktär och värde för Hestras miljö.

Allmänt

Byggnaden är helt naturligt företaget fasad. Historiskt sätt beskriver den både företags ekonomiska ställning och verksamhetens art. Den har också utgjort en viktig del i företagets marknadsföring. Generellt kan man dock idag säga att verksamheten är mer värdefull än byggnaden den befinner sig i.

En byggnads kulturhistoriska värde behöver inte bara bestå i byggnadens yttre. Lika ofta är det verksamheten som är intressant att bevara. Beskrivningen under innehåller värden av olika slag.

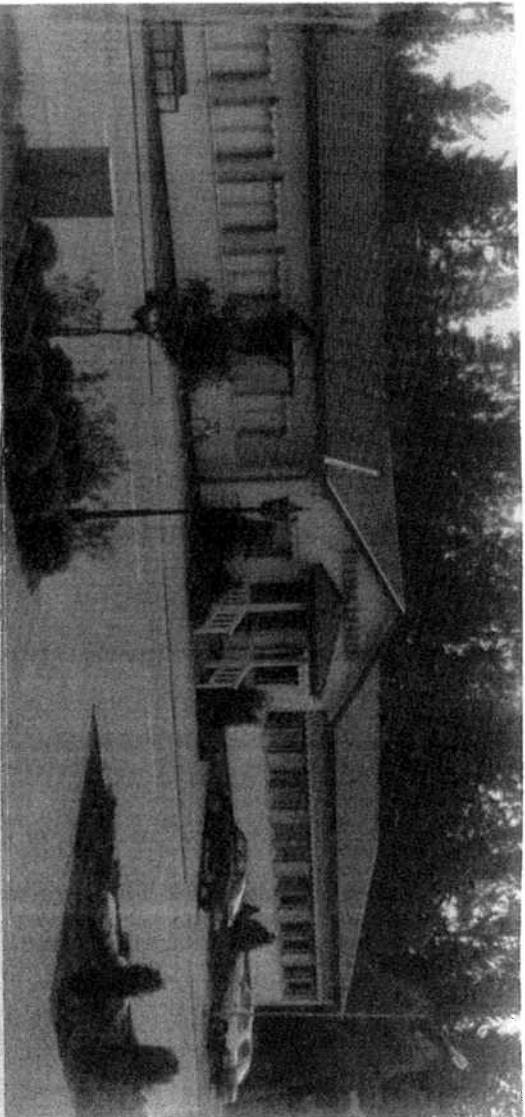
Hestra träindustriförening uppförde omkring 1935 en träbyggnads för tillverkning av träräfsor och träskärf. Verksamheten utvecklas senare till att även innefatta arbetshandskar. Så småningom bytte företaget namn till Hestra Handsken AB.

Den röda träbyggnaden, i korsningen Mogatan - Bygatan, är typisk för sin tid. De flesta av ortens företag startade sin verksamhet i liknande byggnader.

värd att bevara. På fastigheten finns även ett antal andra byggnader från 1950-talet och framåt som skapar en helhet som beskriver olika byggnadstyper för industriändamål från olika tidsperioder.

Byggnaden är idag den sista i sitt slag i Hestra vilket gör att den har ett historiskt och miljömässigt värde. Den är också av relativt god teknisk kvalitet varför den är

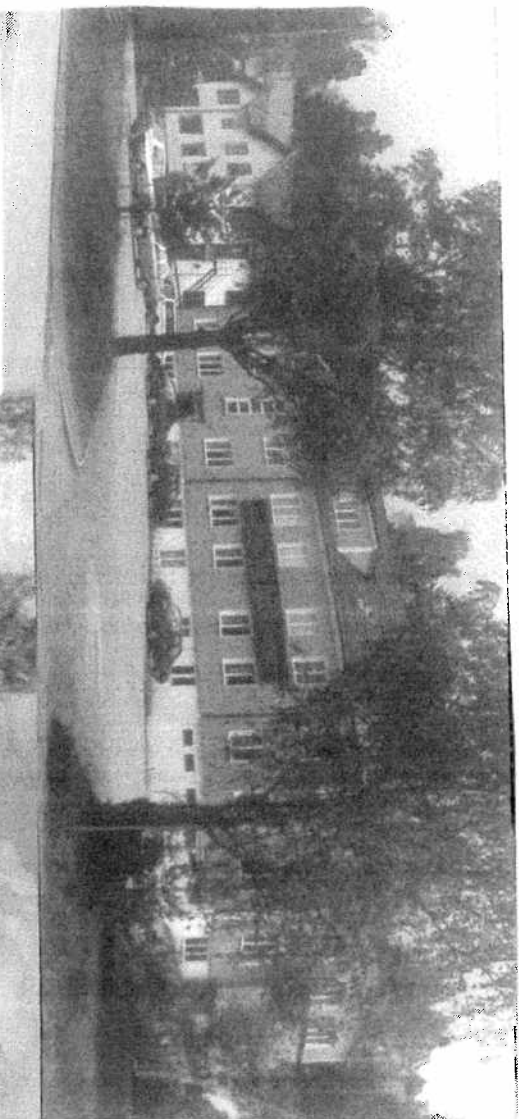
Hestra Reklam ligger på Byvägen 6. Företaget är etablerat inom textil och reklambranchen. Företagets byggnader har sedan verksamhetens start 1947 byggts om, till och förändrats i olika omgångar.

Helheten beskriver hur en verksamhets successiva förändring kan återspeglas i byggnadernas exteriörer.

In till Hestra Reklam ligger en byggnad som tidigare inrymde textilföretaget Pallio. Verksamheten grundades 1945 och pågick fram till 1980-talet.

Idag fungerar byggnaden som lager och bostad. Byggnaden har förändrats men värdfulla detaljer finns kvar, exempelvis det valmade taket och den delvis utanpåliggande skorstenen på husets baksida.

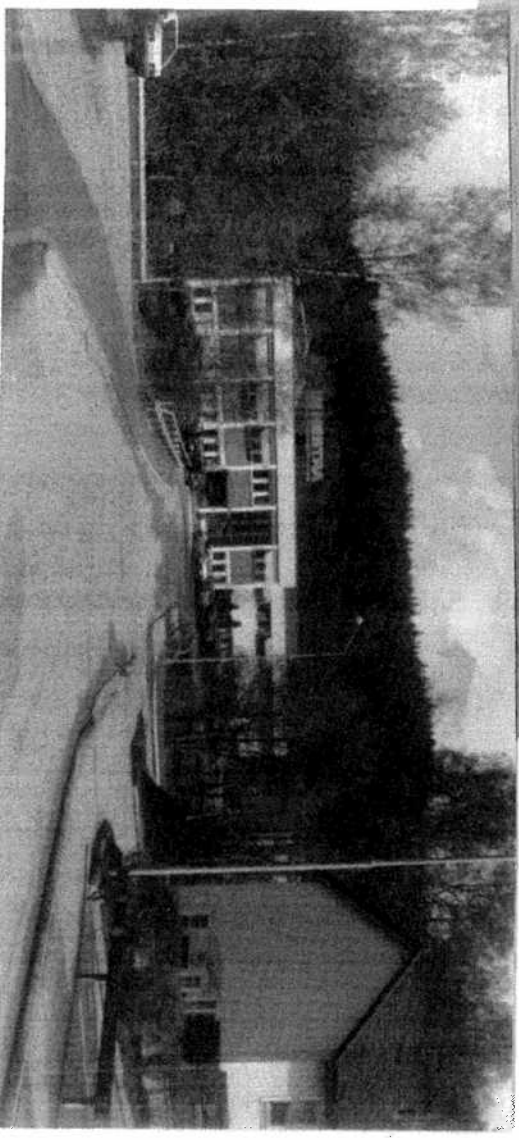

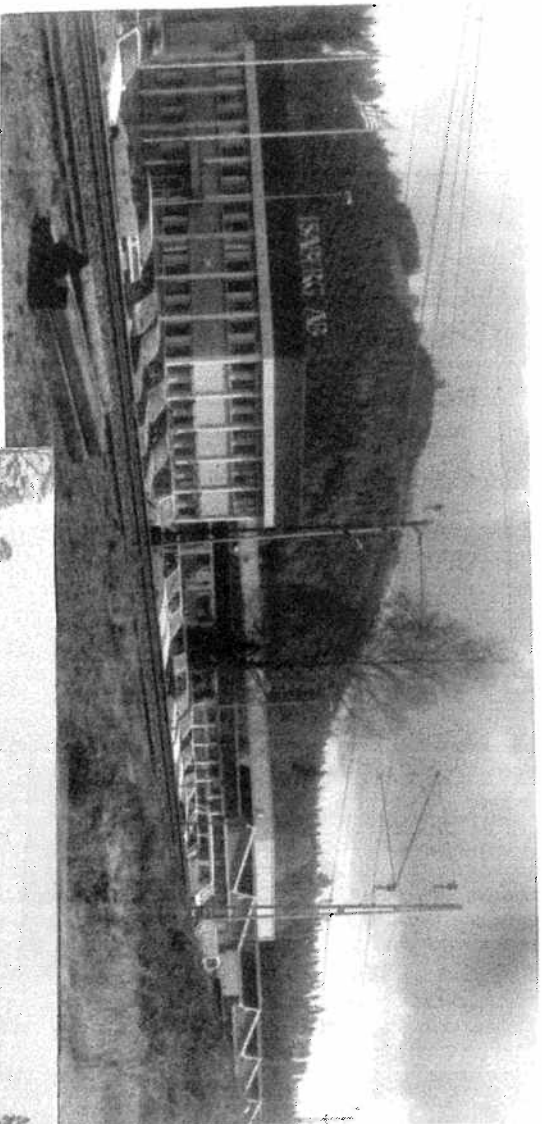
Hestra Industrier, Heeb, grundades 1919. Företaget flyttade 1925 till nya lokaler urmed Terrassvägen. De äldsta delarna av dagens anläggning är från den ursprungliga byggnaden.

Företaget har sedan dess expanderat under olika perioder och flera huskroppar har därför fogats till den ursprungliga. Dagens anläggning är ombyggd vilket gör att det är svårt att se de tidsmässiga förändringarna.

Hestra Inredningar ligger vid Agnsjöns södra ände. Bröderna Pettersson grundade bolaget år 1900. Av de ursprungliga byggnaderna finns ingenting kvar.

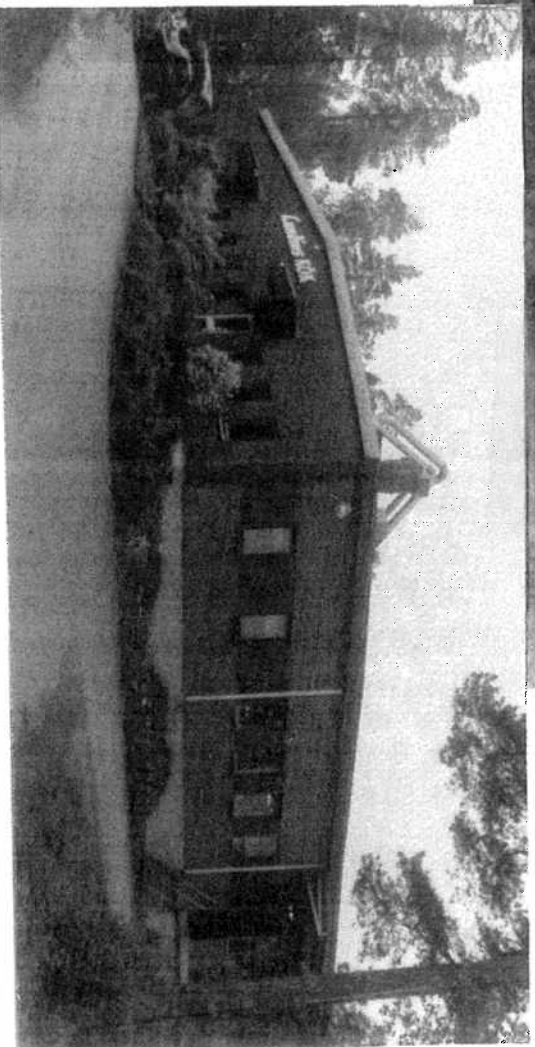
Dagens anläggning är uppförd i flera etapper mellan 1942 och 1980-talets början. Anläggningen är ett bra exempel på hur verksamheter utvidgas stegvis till mycket mångfacetterade fastigheter.

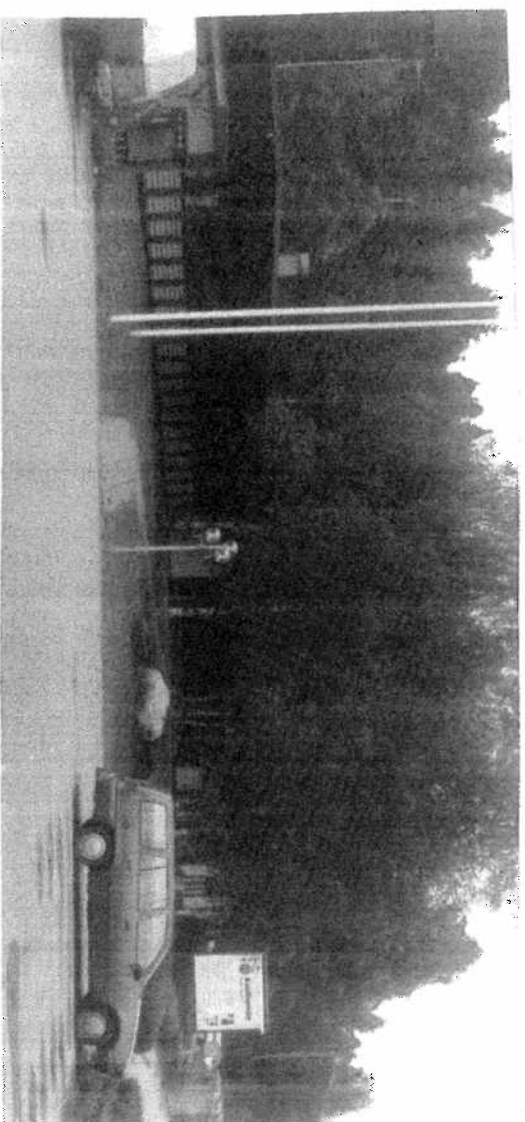

1936 grundades Isabergs Verkstads AB. Företaget, som är Hestras största arbetsgivare, tillverkar kontorssutrustning. Totalt sysselsätter företaget ca 450 personer varav ca 350 finns i Hestra. Anläggningens olika byggnader uppvisar en ypperlig möjlighet att studera industriarkitektur under seklet. De äldsta delarna är goda förespråkare för modernismen med sina släta fasader och stora fönsterytor.

Lundins Snickerifabrik slog upp sina portar 1930. Den ursprungliga byggnaden liknade den som uppfördes av Hestra Industri-förening (se ovan). Dagens anläggning dateras från 1962 och framåt.

Nilssons Industriebalage AB startade sin verksamhet 1919. De första åren bestod verksamheten av hovslageri, reparationer och tillverkning av vagnar och kälkar. Under årens lopp producerades också korgar till flaskor. Sedan 1960-talet tillverkas det kabeltrummor, lastpallar och lasttragnar vid fabriken.

Frågor

Ska kommunen bry sig om industribyggnadernas kulturhistoriska värde? Om ja, på vilket sätt? Information, råd, rekommendationer, riktlinjer eller restriktioner vid bygglovprövning?

Vilken policy ska kommunen ha vid utbyggnad av verksamhetsområden?

